

**Результати фінансового аудиту та аудиту відповідності у
комунальному підприємстві «Головний інформаційно-обчислювальний центр»
за 2014-2015 роки та 9 місяців 2016 року**

Результати внутрішнього аудиту засвідчили значне погіршення фінансової стійкості підприємства по результатах 9 місяців 2016 року порівняно з аналогічним періодом 2015 та 2014 роками, а саме: отримано лише 8% від запланованого чистого прибутку, а саме 223,0 тис. грн. при плані 2 878,0 тис. грн., що в 13,7 разів менше порівняно з відповідним періодом 2015 року (3 073,0 тис. грн.) та перераховано до бюджету м. Києва лише 28% від запланованої частини прибутку, а саме 243,0 тис. грн. при плані 863,0 тис. гривень.

Встановлено, що причиною різкого зменшення прибутковості КП ГІОЦ за результатом діяльності 9 місяців 2016 року є незбалансованість темпів зростання доходів та витрат, а саме: порівняно з відповідним періодом 2015 року доходи збільшились на 43% (з 41 432,0 тис. грн. до 59 401,0 тис. грн.), тоді як витрати зросли на 54% (з 38 35,0 тис. грн. до 59 178,0 тис. грн.).

Оцінка факторів, які негативно впливають на виконання функцій і завдань КП ГІОЦ, та визначення ризиків подальшої його стагнації, проведені під час аудиту, засвідчили коло проблем менеджменту стосовно правильності стратегії партнерства з учасниками процесу приймання та переказу грошових коштів споживачів при оплаті житлово-комунальних і інших послуг, а також виявили неефективні управлінські рішення.

Зокрема, встановлено фінансові порушення на загальну суму **8 994,2 тис. грн.**, з них недоотримано доходів **3 926,2 тис. грн.**, незаконні витрати **887,0 тис. грн.**, та фінансові порушення, що не призвели до втрат – на загальну суму **4 181,0 тис. гривень**.

Крім того, встановлено наявність неефективних операцій з ризиком втрат **840,0 тис. гривень**.

По-перше, в рамках впровадження загальноміської системи нарахування і обліку сплати населенням за житлово-комунальні та інші послуги КП ГІОЦ налагоджена електронна система формування рахунків за ЖКП та обміну інформацією з банківськими і фінансовими установами про здійснені платежів з використанням програмного забезпечення «АСОКП», розробником (власником) якого є ТОВ «ГЕРЦ» (м. Одеса).

Зокрема, КП ГІОЦ укладені ліцензійні договори №3777 від 24.09.2015, №3807 від 11.12.2015 та №3819 від 01.02.2016 з ТОВ «Сервіс Плюс» - ліцензіаром ТОВ «ГЕРЦ» на території м. Києва та Київської області.

Однак, сукупні фінансові результати комплексу операцій, пов'язаних з провадженням ліцензійного продукту, не тільки не надали очікуваного прибутку, але навпаки на **79,7 тис. грн.** перевищували затрати в сумі 3 721,2 тис. грн. над доходами в сумі 3 641,5 тис. гривень.

При цьому, додаткові витрати (видатки) в сумі **760,3 тис. грн.**, пов'язані з ліцензійними операціями, залишились без відповідного джерела фінансування, та були оплачені за рахунок інших доходів.

Умови ліцензійних договорів забезпечують лише максимальні вигоди ліцензіату, розмір доходів якого напряму залежать лише від обсягів грошових потоків, прийом та переказ яких проводяться з використанням відповідного програмного забезпечення.

Поряд з негативним фінансовим результатом щодо ризику втрат розрахунково в сумі 840,0 тис. грн. співпраця з ТОВ «ПО Сервіс Плюс» створила повну залежність КП ГІОЦ від використання відповідного програмного забезпечення, оскільки його заміна, за висновками експертів, може призвести до втрати сумісності програмного забезпечення та виникнення проблем технічного і організаційно-правового характеру, що створює виключні умови для контрагентів (ТОВ «ПО Сервіс Плюс», ТОВ «ГЕРЦ») та може при відсутності альтернативи призвести до необхідності обов'язкового укладання договорів на невігідних фінансових умовах для КП ГІОЦ в частині відсутності обмеження розміру винагороди ліцензіату згідно з адекватно визначеним критерієм (умовами).

По-друге, процеси взаємодії КП ГІОЦ з банківськими установами мають проблеми в частині відсутності єдиних стандартів розподілу 1%, отриманого від сплачених коштів споживачів, внаслідок чого розрахунки з окремими банками не мають для КП ГІОЦ економічної вигоди (наприклад, АБ «Ощадбанк» отримує всі доходи з 1%).

Причиною даної ситуації є відсутність досконалого обґрунтування розрахунку вартості послуг КП ГІОЦ, в якій враховані тільки відшкодування відповідних витрат в процесі програмного

забезпечення обліку операцій без необхідності отримання рентабельності для подальшого розвитку.

Зокрема, на даний час чинна «Калькуляція КП ГІОЦ на надання інформаційних послуг банківській (фінансовій) установі за кожен проведений платіж по виставленим рахункам на оплату за житлово-комунальні послуги», затверджена 03.10.2012 з вартістю 1 транзакції без ПДВ в сумі 0,45 грн. (з ПДВ 0,54 грн.). На сьогодні відповідні умови передбачені умовами договорів з більшістю банків (ПАТ «Альфа-банк», АКБ «Укрсиббанк», АТ «Український інноваційний банк», ПАТ «Промисловий фінансовий банк», ПАТ «Мегабанк», ПАТ «Київський інноваційний банк», ПАТ «Комерційний індустріальний банк», ПАТ «Альпарі банк», ПАТ «Банк січ», ПАТ «Кристалбанк» та інші).

Поряд з цим, КП ГІОЦ не організовано збір, обробку та аналіз інформації по операціям взаєморозрахунків з банківськими установами в частині кількості транзакцій в розрізі банків, термінів проведення передачі (розщеплення) коштів та інші, а в бухгалтерському та аналітичному обліках не реєструється весь цикл операцій, які обслуговуються КП ГІОЦ та відсутній налагоджений обмін інформацією між структурними підрозділами.

По-третє, наслідком неефективних управлінських рішень щодо співпраці з обслуговуючим банком ПАТ КБ «Хрещатик» протягом 2014-2015 років та I кварталу 2016 року є втрата можливості отримання додаткового доходу в сумі **3 866,5 тис. грн.** від користування банком вільних залишків коштів на розподільчих транзитних рахунках КП ГІОЦ.

Слід зазначити, що вирішення відповідного питання надало можливість отримання КП ГІОЦ за 6 місяців 2016 року додаткових доходів в сумі 1 283,0 тис. гривень.

По-четверте, управлінські рішення стосовно розірвання договорів про доставку рекламної інформації, укладених в попередні роки, та зміни в 2016 році партнера призвело до втрати в 2016 році доходів розрахунково в сумі **59,7 тис. гривень.**

Результати аудиту засвідчили, що причиною даних неефективних операцій є відсутність комплексного підходу підготовки на стадії укладання договорів в частині визначення предмету та об'єктів показників ефективності.

По-п'яте, в 2016 році КП ГІОЦ укладено свідомо економічно недоцільний агентський договір з ТОВ «Альянс Солюшен», метою якого є шляхом посередницьких послуг переведення на рахунок приватного товариства частини доходів КП ГІОЦ в сумі **47,0 тис. грн.** від договорів з КП «Керуючою компанією з обслуговування житлового фонду Шевченківського району м. Києва» щодо впровадження та абонентського обслуговування програмного продукту «1С: підприємство 8. Управління торговим підприємством для України та Програмний модуль «Побудинковий облік доходів та витрат».

По-шосте, встановлено, що за результатом фінансової діяльності в грудні 2015 року КП ГІОЦ фактично отримано збиток в сумі 2 983,0 тис. грн., (за IV квартал зазнало збитків в сумі 317,0 тис. грн.), але відповідні результати приховані шляхом викривлення даних акту №87 від 31.12.2015 (замість 1 611,7 тис. грн. відображено витрати лише в сумі 277,3 тис. грн. без ПДВ), чим порушено вимоги П(С)БО 16 «Витрати».

Однак, за умови негативних фінансових результатів (збитковості) КП ГІОЦ в грудні 2016 року здійснило нарахування премій за відповідний період в січні 2016 року в сумі **840,0 тис. грн.** працівникам підприємства, що суперечить пункту 1.2 та 1.3, розділу 1 «Загальні положення», Додатку № 8 до колективного договору від 31.03.2015 року.

З метою правильності відображення податкових та фінансових результатів в I кварталі 2016 року КП ГІОЦ проведені необхідні корегування.

Слід зазначити, що в структурі оплати праці 2015 року стимулюючі виплати складають 55% фонду заробітної плати, (або 13 782,2 тис. грн.), в 2014 році - 46% (або 7 357,2 тис. грн.), за 9 місяців 2016 року – 49% (або 10 288,7 тис. грн.).

По-сьоме, під час аудиту виявлені порушення вимог Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (далі - (П(С)БО), а саме:

- на **1 347,0 тис. грн.** занижено обсяги поточних зобов'язань, внаслідок не проведення в реєстрах бухгалтерському обліку інформації згідно з актом №87 від 31.12.2015, чим порушено вимоги П(С)БО 16 «Витрати».
- в сумі **172,0 тис. грн.** завищено розміру амортизації, у тому числі Програмного забезпечення Embarcadero RAD Studio XE2 Architectкім.312, внаслідок невірного застосування строку

корисної експлуатації нематеріального активу після капітального ремонту, чим порушено вимоги П(С)БО 8 «Нематеріальні активи»;

- в сумі **52,0 тис. грн.** завищено загальний розмір дебіторської заборгованості, внаслідок невідповідності Облікової політики КП «ГІОЦ» вимогам П(С)БО №10 «Дебіторська заборгованість» в частині створення резерву сумнівних боргів;
- первісна вартість семи об'єктів основних засобів на загальну суму **2 076,0 тис. грн.** по субрахунку 103 «Будинки та споруди» не відповідає справедливій, внаслідок вибіркової переоцінки лише п'яти з дванадцяти об'єктів однієї групи, чим порушено вимоги П(С)БО 7 «Основні засоби».

По-восьме, недотримання норм законодавства щодо правильності ведення бухгалтерського обліку призвело до недостовірності даних фінансової звітності за 2015 рік на загальну суму **2 971,0 тис. гривень.**

Таким чином, можна зробити висновок, що діяльність КП ГІОЦ не достатньо прозора та ефективна на окремих етапах виконання покладених функцій, у тому числі в частині взаємодії з ліцензіантом та банківськими установами, конвертації рахунків тощо.

Рекомендації

З метою поліпшення ситуації та недопущення у майбутньому ризиків втрат КП ГІОЦ рекомендується розробити план вжиття заходів фінансового оздоровлення підприємства, у тому числі:

- забезпечити не допущення в майбутньому втрат доходів від безкоштовного користування банківськими установами залишками на розподільчих транзитних рахунках КП ГІО шляхом внесення відповідних умов до протоколів співпраці з банківськими установами, колективного договору або інших розпорядчих документів, регламентуючих стратегічну політику підприємства щодо використання коштів, отриманих під час господарської діяльності;
- долучити до науково-технічної ради КП ГІОЦ незалежних фахівців, наприклад, спеціалістів Департаменту інформаційно-комунікаційних технологій або Управління інформаційних систем та захисту інформації апарату виконавчого органу Київської міської ради (КМДА);
- внести зміни в угоди з ТОВ «ПО Сервіс Плюс» в частині застосування вигідних для КП ГІОЦ фінансових умов щодо обмеження розміру винагороди ліцензіату згідно з адекватно визначеним критерієм (умовами);
- удосконалити розрахунок вартості послуг КП ГІОЦ на надання інформаційних послуг банківській (фінансовій) установі за кожен проведений платіж по виставленим рахункам на оплату за житлово-комунальні послуги від 03.10.2012 (без ПДВ 0,45 грн.), в якому врахувати рентабельність для подальшого розвитку та повне відшкодування відповідних витрат в процесі програмного забезпечення обліку операцій;
- удосконалити облікову політику в частині ведення аналітичного та статистичного обліку фінансових операцій на транзитних розподільчих рахунках, які проводяться Розрахунковим центром без відображення в бухгалтерському обліку;
- синхронізувати аналітичний облік банківських операцій на транзитних розподільчих рахунках з бухгалтерським, з метою здійснення вичерпної статистики та проведення аналізу;
- на конкурсній основі визначити партнера для виконання послуг конвертації та розповсюдження рекламної продукції, та укласти договір з чітким визначенням предмету та вартості відповідно до обрахованих показників ефективності;
- з метою упередження збиткових та неефективних фінансово-господарських операцій юридичній та економічній службам підприємства розробити механізм попереднього розгляду умов договорів до їх укладання, здійснювати перспективний аналіз впливу умов договорів постачання, обґрунтування виконання попередніх угод та надавати відповідні висновки керівництву;
- унеможливити приховування нарахованих витрат та забезпечити достовірність та своєчасність відображення в бухгалтерському обліку всіх господарських операцій згідно Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88, шляхом удосконалення версії комп'ютерної програми бухгалтерського обліку в частині повного синхронізування операцій відповідно до зареєстрованих первинних документів у аналітичному та синтетичному обліках;
- усунути порушення ведення бухгалтерського обліку, виявлені під час аудиту в частині завищення вартості незавершених капітальних інвестицій та дебіторської заборгованості, заниження амортизації нематеріального активу, визначення справедливої первісної вартості окремих об'єктів основних засобів, та забезпечення системою внутрішнього контролю дієвих заходів щодо недопущення відповідних порушень у майбутньому шляхом проведення інвентаризації стану бухгалтерських рахунків на дату складання балансу із закріпленням відповідальних посадових осіб;
- з метою уникнення зауважень при перевірках фіскальних органів щодо відсутності єдиних стандартів в процесі визначення розміру оплати праці для всіх категорій (посад) працівників, умови Колективного договору необхідно впорядкувати (уніфікувати процес розрахунку) в частині визначення показників (коефіцієнтів, відсотків та інше) при розрахунках посадових окладів та тарифних ставок та доповнень до «Положення про надання короткострокової безпроцентної позики працівникам КП ГІОЦ»;
- з метою удосконалення контролю за використанням коштів та повнотою отриманих (наданих) послуг, пов'язаних з базами даних (збір, оброблення, ведення інформацій та даних для

актуалізації баз даних споживачів житлово-комунальних послуг), змінити формат договорів між КП ГІОЦ, Керуючими компаніями м. Києва та КК ЦКС в частині укладання прямих договорів між замовником та виконавцем;

- розглянути питання щодо притягнення винних осіб до відповідальності та проінформувати ДВФКА про впровадження рекомендацій в термін до 22.05.2017 року.